

Изграждане на нова Шотландия: Социална сигурност в независима Шотландия

BUILDING A NEW
SCOTLAND

Резюме

Общ преглед

Този документ обобщава предложенията на шотландското правителство в сферата на социалната сигурност в независима Шотландия. Пълният документ:

- обяснява защо подходът на Обединеното кралство към социалното осигуряване се нуждае от спешна реформа и посочва първите промени, които шотландското правителство би въвело при независимост
- излага визията на шотландското правителство за това как социалното осигуряване може да бъде по-справедливо, по-достойно и по-уважително в дългосрочен план и как новият подход може да помогне за постигането на по-силна икономика с независимостта

Имайте предвид, че предложенията по отношение на пенсиите ще бъдат публикувани в следващ документ от поредицата „Изграждане на нова Шотландия“.

Основният доклад съдържа повече подробности за тези предложения, анализ на доказателствата в тяхна подкрепа, както и препратки към съответните източници.

Социалната сигурност в Обединеното кралство

Наличието на здрава социално-осигурителна система лежи в основата на справедливото и равноправното общество. Тя трябва да защитава всички нас в хода на възходите и спадите в живота на всеки човек, когато създава семейство, търси работа или му предстои да се пенсионира. Тя трябва да ни подкрепя, когато се грижим за членовете на семейството си или за приятелите си, ако не сме в състояние да работим или ако имаме допълнителни разходи вследствие на заболяване или увреждане. Тя трябва да намалява причиняваните от бедността щети и да осигурява доход, който позволява на хората да живеят добре и да се развиват, вместо просто да оцеляват.

Силната социално-осигурителна система също така е от ключово значение за една по-справедлива и по-равнопоставена държава, както и за една по-динамична и продуктивна икономика. В крайна сметка социалната сигурност е инвестиция в справедливото и проспериращо общество.

Въпреки това, в продължение на много години подходът на Обединеното кралство към социалното осигуряване осигуряваше неадекватни нива на финансова подкрепа. Замразяването на обезщетенията, лимитите и ограниченията, обвързването с условия за работа и санкциите - всичко това намали стойността на социалното осигуряване и ефективността на мрежата за сигурност.

Първата публикация от поредицата „Изграждане на нова Шотландия“ показва, че в Обединеното кралство има по-високи нива на бедност и по-ниски обезщетения за безработица в сравнение с независимите европейски държави, които са сравними с Шотландия. Това, както и политиките, описани по-горе, показват, че уестминстърската система за социална сигурност не предлага адекватна финансова защита за тези, които се нуждаят от краткосрочна или дългосрочна подкрепа.

На практика през ноември тази година специалният докладчик на ООН по въпросите на крайната бедност обвини правителството на Обединеното кралство, че нарушава международното право с „крайно недостатъчните“ размери на социалните помощи, като заяви:

Ако погледнете цените на жилищата, електроенергията, много високите нива на инфлация на хранителните продукти през последните няколко години, смятам, че 85 паунда седмично за възрастни са твърде малко, за да предпазят хората от бедност, и това е в нарушение на член 9 от Международния пакт за икономически, социални и културни права.

Човешката цена на политическите решения на правителството на Обединеното кралство в областта на социалната сигурност - въздействието върху физическото и психическото благосъстояние на хората, живеещи в бедност - е неприемлива. Ето защо шотландското правителство инвестира 127 млн. лири стерлинги тази

година, за да смекчи най-лошите последици от политиките на правителството на Обединеното кралство в областта на социалната сигурност. Това не би трябвало да е необходимо в една толкова богата страна като Обединеното кралство.

Неадекватната система за социална сигурност може да затвори хората в капана на бедността, което води до допълнителни разходи за обществото и държавата. За разлика от това, една силна система за социална сигурност, интегрирана в икономиката на благоденствието, има потенциала да премахне структурните неравенства и да намали вредите, причинени от бедността. Тя може да създаде условия, при които всеки може да се развива, като същевременно признава, че платеният труд не е подходящ за всеки, нито пък е единственият начин да се допринесе за едно сплотено, разнообразно и справедливо общество и да се участва в него.

Социалната сигурност в Шотландия

Децентрализацията вече показва как правителствата, които правят различни избори, могат да осигурят по-справедлива система и по-положителни резултати.

Със Закона за Шотландия от 2016 г. на шотландския парламент бяха делегирани ограничени правомощия в областта на социалната сигурност. Това доведе до създаването на отделна шотландска система за социална сигурност със собствен подход.

Понастоящем в Шотландия се прилагат четиринадесет социалноосигурителни обезщетения, като седем от тях са нови и се предоставят само в Шотландия. Когато всички обезщетения бъдат въведени, а пенсиите на хората бъдат прехвърлени по сигурен и безопасен начин от Министерството на труда и пенсиите (DWP), се очаква, че Social Security Scotland - нашата нова агенция за социално осигуряване - ще подпомага около два милиона възрастни и деца, като разходите за обезщетения през тази финансова година ще възлизат на около 5,3 милиарда лири. Това показва как Шотландия може ефикасно да постигне реална промяна.

Шотландското правителство вече е амбициозно в подхода си към обезщетенията. Така например за семействата с ниски доходи вече са на разположение пет нови плащания, които могат да бъдат на стойност около 10 000 лири стерлинги, когато детето навърши шест години, и над 20 000 лири стерлинги, когато детето навърши шестнадесет години. Професор Дани Дорлинг от Оксфордския университет заяви, че шотландските детски надбавки са причина за „най-големия спад на детската бедност, където и да е в Европа, от поне 40 години насам“.

Също толкова важно е, че шотландската система е изградена въз основа на набор от принципи, които поставят в основата ѝ достойнството, справедливостта и уважението. Това отчасти се дължи на факта, че шотландската система се разработва съвместно с хората, които най-добре разбират социалната сигурност - тези, които сами са кандидатствали за обезщетения, и организациите, които ги подкрепят.

Въпреки положителния напредък, постигнат в областта на децентрализацията, правителството на Обединеното кралство все още притежава по-голямата част от правомощията в областта на социалната сигурност, включително обезщетенията за ниски доходи, трудоспособна възраст и пенсионна възраст. Когато разполага с пълни правомощия, Шотландия ще може да направи много повече.

Социалната сигурност при независимостта

Правителството на Шотландия се ангажира да защитава социалната сигурност. Подобряването на адекватността и справедливостта на социалното осигуряване ще бъде ключов приоритет, ако страната стане независима.

С получаването на независимост ще започнат преговори за прехвърляне на всички запазени отговорности в областта на социалното осигуряване. Това ще гарантира, че хората ще продължат да получават навреме и в пълен размер полагащите им се плащания.

Това правителство предлага да се направят цялостни промени в ключови аспекти на системата за социална сигурност, които понастоящем са запазени. Въпреки че въвеждането на цялостна система за социална сигурност ще отнеме време, първите години на независимост предлагат възможност за незабавни подобрения. Това правителство ще даде приоритет на десет ключови действия за **реформиране на универсалния кредит и за подобряване на помощите за лица, полагащи грижи, и помощите за хора с увреждания с цел увеличаване на финансовата стойност на помощите.** Те ще включват:

1. **Премахване на ограничението за две деца и премахване на „клаузата за насилие“, за да се увеличат семейните доходи и да се измъкнат някои семейства от бедността.** Данните показват, че ограничението за две деца е оказало много слабо въздействие върху размера на семействата, но е увеличило броя на децата в по-големи семейства, които живеят в бедност.
2. **Премахване на тавана на обезщетенията,** който ограничава размера на годишните обезщетения, които едно домакинство може да получи - това отново засяга предимно семействата с деца. Ние вече инвестираме в смекчаване на тавана на обезщетенията, но независимостта ще даде на Шотландия пълните правомощия да премахне тавана на социалните помощи.
3. **Премахване на данъка върху стаите,** с който се намаляват помощите за тези, за които се смята, че имат „твърде много спални помещения“ в дома си. Правителството на Шотландия използва собствените си ресурси, за да гарантира, доколкото е възможно, че нито едно домакинство . В Шотландия не е засегнато от данъка върху спалните помещения. Независимостта ще позволи премахването на данъка върху спалните от законодателството в областта на социалното осигуряване.

4. **Замяна на „заемите за бюджетиране“ на Универсалния кредит с безвъзмездни средства** за подпомагане на лицата и семействата през първите седмици от получаването на новото обезщетение. Това би облекчило петседмичното чакане и би означавало, че универсалният кредит ще се изплаща в пълния му размер, без удържките и дълговете, с които хората се сблъскват сега.
5. **Прекратяване на сегашния режим на санкции за обезщетения**, за да се гарантира, че хората получават подкрепа за устойчива заетост и по-добри дългосрочни резултати, като се създаде по-справедлив, по-достоеен и зачитащ достойнството подход към социалното осигуряване.
6. **Премахването на възрастовата дискриминация в универсалния кредит** ще гарантира, че родителите под 25 години получават същия размер финансова подкрепа за семейството си като тези над 25 години. Наемът и храната струват еднакво независимо от възрастта ви.
7. **Полагане на повече усилия, за да се гарантира, че хората подават заявления за пълния размер на полагащите им се права.** Правителството на Шотландия вече е поело ангажимент да насърчава ползването на шотландските обезщетения и да подкрепя домакинствата да увеличат максимално доходите си. Независимостта би позволила да се направи повече, включително да се промени ролята на трудовите наставници, за да се гарантира, че хората получават съветите, от които се нуждаят, за да получат достъп до пълните си права на обезщетение
8. **Укрепване и инвестиране в повече подкрепа за разходите за започване на работа**, включително такива като покриване на предварителни разходи за грижи за деца, пътуване и облекло. Също така ще променим предоставянето на съществуващата подкрепа, включително чрез професионалните наставници в Центъра за работа и достъпа до работа, за да гарантираме, че услугите са отзивчиви и отговарят на нуждите на тези, които разчитат на тях.
9. **Да продължим по-бързо да подобряваме подкрепата за лицата, полагащи неплатени грижи**, с по-цялостен подход чрез данъчна и социалноосигурителна система, която работи по-добре за всички лица, полагащи грижи.
10. **Спиране на въвеждането и отменяне на промените в предоставянето на запазени обезщетения за инвалидност и болест**, въведени в резултат на Бялата книга за здравето и уврежданията на правителството на Обединеното кралство.

Подобни ранни стъпки биха могли да намалят натиска, с който се сблъскват най-бедните домакинства, да улеснят някои хора да започнат или да останат на платена работа и да подобрят подкрепата за неплатените болногледачи и хората с увреждания. Повече подробности за тези промени можете да намерите в основния документ.

Очакваните допълнителни разходи, които ще са необходими за осъществяване на реформите на Универсалния кредит, посочени по-горе, са над 250 млн. паунда

през 2023-24 г. Това само по себе си не е незначително, но трябва да се разглежда в контекста на 24,7 млрд. лири, които ще бъдат похарчени за социално осигуряване в Шотландия от правителствата на Обединеното кралство и Шотландия през 2023-24 г. Освен това може да се очаква, че намаляването на бедността и лишенията ще доведе до намаляване на други разходи за държавата в дългосрочен план, например тези, причинени от неравнопоставеността в здравеопазването: това е свързано с основния подход на шотландското правителство към икономиката на благосъстоянието и обединения подход към управлението, съсредоточен върху резултати, които да направят хората по-здрави, по-щастливи и по-богати.

В по-дългосрочен план независимостта ще даде възможност за преминаване към нова система за социална сигурност. В основата на тази нова система ще залегнат принципите, заложи в Закона за социалното осигуряване (Шотландия) от 2018 г. Това ще бъде система, в която достъпът до социална сигурност е човешко право, система, ангажирана със зачитането на достойнството на хората и намаляването на равнищата на бедност в Шотландия. Система, която осигурява интегрирана система за подкрепа на хората с увреждания и на лицата, полагащи грижи, без ограниченията, свързани с предоставянето на услуги в рамките на запазена данъчна и социално-осигурителна система.

Такава система би могла да **въведе Гаранция за минимален доход.** Това е гаранция за финансова сигурност по време на житейските възходи и падения - право на достоен доход, определен на ниво, което да гарантира достойно качество на живот, като хората разполагат с достатъчно пари не само за да се справят и да плащат за най-необходимото, но и за да се развиват. Правителството на Шотландия вече започна работа в тази насока с подкрепата на експертна група, която проучва как може да бъде осигурена гаранция за минимален доход. Очаква се експертната група да публикува окончателен доклад през 2024 г. с препоръки за ранни действия и дългосрочни амбиции, включително как да се определи равнището на гаранцията за минимален доход - въз основа на потребностите и разходите за живот - и законодателните и изпълнителните изисквания.

С течение на времето бъдещите правителства ще могат да надграждат тази идея, ако желаят, в посока към универсален базов доход. Универсалният базов доход би осигурил основно ниво на доход за всички, без условия и независимо от други доходи и ресурси. Той има потенциала да осигури финансова сигурност за всички и да намали неравенството.

Това е избор за бъдещите правителства на независима Шотландия. Който и път да бъде избран, народът на Шотландия трябва да продължи да формира системата чрез нашите експертни групи, като се основава на основните ценности, залегнали в конституцията на независима Шотландия.

Заклучение

Шотландското правителство смята, че една нова система за социална сигурност в независима Шотландия би могла да осигури много по-добри резултати за всички нас. Тя би могла да помогне за справяне с бедността и неравенството, като същевременно винаги се отнася с достойнство, справедливост и уважение към всички нас, независимо от обстоятелствата, в които се намираме. Независимостта ще даде нова възможност да се очертае път към една по-справедлива, по-щастлива и по-просперираща Шотландия.

© Правителството на Шотландия 2023 г.

Публикувано от Правителството на Шотландия, декември 2023 г.

Изготвено за шотландското правителство от APS Group Scotland, 21 Tennant Street,
Единбург EH6 5NA PPDAS1393174 (12/23)